

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

استغناء الوسيلة إلى الله

سِرُّ تَقَرُّبِ إِلَى اللَّهِ

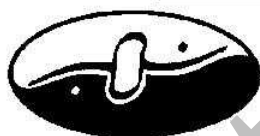
مَعَ أَسْمَاءِ زِيَارَةِ آمِينَ اللَّهُ

بِأَشْرَحِ زِيَارَةِ آمِينَ اللَّهُ

يَا سَلَامَ أَفْضَلِ

تأليف : حجة الإسلام والمسلمين
حاج شيخ غلامرضا فرحناكي مقدم

سرشناسه: زیارتنامه امین الله و شرح
 عنوان و پدیدآوران: سیر تقرب الی الله با شرح زیارت امین الله / غلامرضا فرحناکی مقدم
 مشخصات نشر: مشهد، سلسله الذهب، ۱۳۹۶
 مشخصات ظاهری: ۵۹۲ ص
 شابک: ۴ - ۴۷ - ۷۳۹۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸
 یادداشت: فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا
 موضوع: زیارتنامه امین الله، شرح و تفسیر
 موضوع: زیارتنامه ها
 شناسه افزوده: فرحناکی، غلامرضا
 رده کنکره: BP ۱۰۲/۲۷۱
 نشانه اثر: ۳۹۵ ف
 رده دیویی: ۲۹۷.۷۷

ناشر: سلسله الذهب

نام کتاب: سیر تقرب الی الله با شرح زیارت امین الله
 تألیف: حجة الاسلام والمسلمین حاج شیخ غلامرضا فرحناکی

ناشر: سلسله الذهب

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: حافظی

شابک: ۴ - ۴۷ - ۷۳۹۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

مرکز پخش: مشهد مقدس، چهارراه شهدا، پوخت ۲

نشر نورالکتاب: ۳۲۲۴۲۲۶۲ - ۹۱۵۱۱۹۹۴۸۶

ارتباط با مؤلف: ۹۱۵۹۰۷۶۸۱۷ - (مجتبی)

قیمت: ۲۲۵۰۰ تومان

سخن قبل از مقدمه

بسم الله والحمد لله، والصلاة على رسول الله، وآله آل الله، واللعن على أعدائهم أعداء الله.

رَبِّيَ اللهُ، ﴿رَمَا تَرَيْتَنِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾^(۱).

سالیانی در این اندیش بودم که نوشته‌ای از خود به یادگار بگذارم تا در سرای آخرت وسیله نجات و برزخ بهره‌مندی از عنایت بیشتر خداوند باشد، و این اشتیاق از اوائل تحصیل در من ایجاد شده بود به خاطر اطلاع از حدیث نبوی ﷺ که پیامبر عظیم الشأن فرمودند: هر مؤمنی بمیرد و از او (حتی) یک برگه علمی بجا مانده باشد روز قیامت همان رقه بین نویسنده و آتش جهنم فاصله می‌شود (و سبب نجات او می‌گردد) و ندارند کریم به تعداد حروف آن نوشته، شهری عطا نماید که بیش از هفت برابر دنیا باشد^(۲).

با توجه و اعتراف به اینکه بدون کمترین استحقاقی خداوند متان نعمت‌های فراوانی به من ارزانی داشته، که با آگاهی اندک خود، زیادی و کثرت فوق العاده آن را درک می‌کنم ولی به مضمون فرمایش حضرت سجاد علیه السلام - هرکس را

(۱) سوره هود: ۸۸.

(۲) قال رسول الله ﷺ: المؤمن إذا مات وترك ورقة واحدة عليها علم، تكون تلك الورقة يوم القيامة بشر فيما بينه وبين النار، وأعطاه الله تبارك وتعالى بكل حرف مكتوب عليها مدينة أوسع من الدنيا سبع مرات.... (امالی - صدوق - ۳۷، بحار الانوار ۱۴۴/۲)

بهره‌ای مقرر نموده^(۱) - از نعمت تألیف و تصنیف بهره‌مند نبودم، گرچه به خاطر همان شوق در فرصت‌هایی که به دست می‌آمد فرازهایی از زیارت شریفه «امین الله» را مورد تدبّر قرار داده علاوه بر ابتهاج درونی، مطالبی را پیرامون آن یادداشت می‌کردم.

پس از گذشت زمان طولانی و اتمام نوشته‌جات، فرزندم مجتبی - صانه الله من مضلات الفتن، وجعله من تابعي أئمة المتقين وناشري آثار المعصومين عليه السلام - آن اوراق را به عبرت فعلی درآورده است.

امیدم از ساحت تدبّر مَنْ لَا يَخِيبُ رَجَاءَ مَنْ رَجَاهُ^(۲) آن است که این مکتوب در ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَنْ لَا يُتَوَنَّ﴾^(۳) برایم سودمند باشد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاجْعَلْنَا مِنْ دُعَايِكَ الدَّاعِينَ إِلَيْكَ، وَهَدَايِكَ الدَّالِّينَ عَلَيْكَ، وَمِنْ خَاصَّتِكَ الْخَاصَّةِ لَدَيْكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ^(۴)، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

الراجي إلى رحمة الله
غلامرضا فرحناکی

(۱) أَنْتَ الَّذِي وَسَّعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْماً، وَأَنْتَ الَّذِي جَعَلْتَ لِكُلِّ مَخْلُوقٍ فِي نِعْمِكَ سَهْماً. (صحیفه سجادیه دعاء ۱۶)

(۲) برگرفته از دعاء امام سجاد علیه السلام در وداع ماه رمضان (اقبال الاعمال - قدیمه - ۲۴۴/۱) و جناب ارمیا (بحار الانوار ۸۴/۶۲).

(۳) سوره شعراء: ۸۸.

(۴) صحیفه سجادیه (۴۸) من دعائه لنفسه ولأهل ولايته.

مقدمه

الف: معنای زیارت^(۱) و چند آداب آن

زیارت در اصطلاح به معنای دیدارِ شخص بزرگ و حضور در پیشگاه او به قصد اداء تحیات و ابراز ارادت و علاقه و عرض ادب می‌باشد. و گفته شده بصرف توجه قلب به سوی آن شخصیت زیارت محقق می‌شود^(۲).

و هرچه شخص مورد زیارت دارای مقامات عالیه و با عظمت بیشتر باشد باید در دیدار با او دقت بیشتری کرد و جایگاه او را در نظر گرفت^(۳).

و از آنجائی که حضرات معصومین (پیامبر و ائمه علیهم السلام و ...) والاترین خلق خدا و شریف‌ترین عزیزان عالم رجوانند برای زیارت آنان آراستگی مناسب با آن بهترین‌ها و مؤدب شدن به آداب خاص یا تقویت آن، بسیار شایسته است که به چند مورد آن اشاره می‌شود:

۱- خداشناسی (توحید و علم و قدرت و حکم: ...)

۲- نهایت تواضع و فروتنی در برابر ذات مقدس الهی و اولیاء خاص دربار

ربوبی.

(۱) زار - يزور زیارة - قصده. زوروا اخوانکم: لا قومهم.

والزيارة في العرف: قصد المزور إكراماً له وتعظيماً له واستيناساً به. (مجمع البحرين، المصباح المنير)

(۲) شفاء الصدور: ۵/۱، مرآة الکمال ۱۴۴/۳.

(۳) همان‌گونه که در دیدار با کودکی، خیلی ساده برخورد می‌کنیم ولی برای ملاقات با شخصیت صاحب نفوذ و قدرت و منصب، در پوشش و تمیزی بدن و حرکات و ... دقت‌ها می‌کنیم.

۳ - به خاطر تشرف به محضر اهل بیت عصمت و طهارت، توبه راستی نسبت به خطاهای گذشته، و تصمیم جدی بر انجام واجبات و ترک محرمات آینده (تقویت روح تقوا و بندگی).

۴ - شناخت اهداف پیشوایان معصوم علیهم السلام، و آگاهی از سیره و روش عمل امامی که به زیارتشان رفته، و به کار گرفتن آن در جهات مختلف زندگی سرحد توان.

۵ - توجه به نطافت ظاهری (غسل کردن، پوشیدن لباس تمیز، معطر کردن بوی خوش) و تزکیه روحی (ذکر خدا گفتن هنگام حرکت به طرف حرم مطهر قدم برداشتن با نهایت وقار و ادب و تواضع به سوی قبر مقدس).

۶ - در صورت امکان زیارت‌های رسیده از امامان معصوم علیهم السلام خوانده شود و در فهم و درک فرازهای پر خیر و عرفانی آن دقت کامل اعمال گردد.

۷ - رعایت حال زوار دیگر بشود و از کارهایی که باعث اذیت و زحمت دیگران می‌شود جداً خودداری شود. (مثل توقف طولانی در موقع کثرت زوار ازدحام جمعیت، بلند کردن صدا و ...)

۸ - در زیارت معصومین علیهم السلام (بلکه تمام ارباب الله) مسلمانان و بالأخص خویشاوندان و به ویژه تمام کسانی که به جهت نیکی بر ذمه زائر دارند مخصوصاً پدر و مادر را یاد نموده به نیابت آنان، از سوی محضر آن عزیز تقدیم شود (همان‌گونه که در همه مواقع و اماکنی که نعمتی از خدا به مسلم کرامت می‌شود دیگران را نیز سهیم می‌نماید).

برای آگاهی از تمام آداب^(۱) به کتب مفصله مانند مفاتیح الجنان (قبل از زیارت

(۱) برای فراهم کردن زمینه جهت بهره‌مندی بیشتر از عنایت ویژه خداوند و اولیانش، کنترل

رسول الله ﷺ) و مخصوصاً بحار الانوار جلد ۹۷ صفحه ۱۲۵ به بعد مراجعه شود.

ب: استحباب زیارت

باتوجه به اینکه پیامبر بزرگوار ﷺ و ائمه معصومین علیهم السلام احاطه به تمام مکان‌ها دارند، و به دلیل ﴿وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ﴾^(۱) از تمام گفتار و کردار انسانها اطلاع دارند؛ بلکه به مقتضای روایات^(۲)، رهبران

⇒ چیز مفید است: ۱- چشم، ۲- گوش، ۳- زبان. و به تعبیری زائر پیش از رسیدن به زیارتگاه، فکر و ذهن خود را از تمام دل‌شغولی‌های مزاحم و گاه متضاد با درک فیض معنوی فارغ سازد، و ظرف وجود خود را از اشیاء پاک و خالی نماید تا بتواند از معنویات بیشتری پُر نماید. و کنترل‌های یاد شده نقش کلیدی در این زمینه دارند.

البته قرائت اذن دخول و توجه به مناسک و معارف آن «تَشْهَدُ مَقَامِي، تَسْمَعُ كَلَامِي» و باور این مطلب که آقا و مولا ایمان کامل‌امی بینند و من شنم ند که «أَعْتَقِدُ حُرْمَةَ صَاحِبِ هَذَا الْحَرَمِ الشَّرِيفِ فِي غَيْبَتِهِ كَمَا أَعْتَقِدُهَا فِي حَضَرَتِهِ» در پانزدهمین و پویانی انسان بسیار مؤثر است.

(۱) سوره توبه: ۱۰۵. (ای پیامبر) بگو (هرگونه که من خواهید و می‌توانید) عمل کنید پس به زودی خدا و رسول و مؤمنین کارهای شما را (توبه و پند، آشکار و پنهان) می‌بینند. مقصود از مؤمنان در آیه قطعاً همه اهل ایمان نیست بلکه حضرات ائمه علیهم السلام می‌باشد.

عن برید العجلي قال: قلت لأبي جعفر عليه السلام في قول الله «اعملوا...»: ما من مؤمن يموت ولا كافر يوضع في قبره حتى يُقرَضَ عمله على رسول الله ﷺ وعليه السلام، فهُلَّ إِلَى آخِرِ مَنْ قَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَهُ عَلَى الْعِبَاد. (کنز الدقائق ۵/۵۳۴).... فَهَلُمَّ جَرّاً إِلَى آخِرِ... (تفسير القمي ۲/۲۰۴)

عن يعقوب بن شعیب، قال سألت أبا عبد الله عليه السلام عن قول الله عز وجل «اعملوا...» قال: هُمُ الْأَئِمَّةُ (کافی ۱/۲۱۹، نور الثقلین ۲/۲۶۳)

(۲) روایاتی که مربوط به خبر دادن اهل بیت علیهم السلام از اسرار و افکار اشخاص است فراوان است که خواننده می‌تواند به کتاب شریف منتهی الآمال و بحار الانوار علامه مجلسی علیهم السلام در کرامات ائمه مراجعه نماید. ولی این مختصر را به فرمایش حضرت جواد الائمه علیهم السلام - اولین امامی که در سنین کودکی، قبل از ده سالگی به امامت ظاهریه رسیدند - زینت می‌دهیم:

آسمانی مظهر ذات مقدس «یعلم ما فی الصدور» بوده از افکار و نیت‌ها با خبرند بر ما - که معتقد به این حقائق هستیم - زیارت قبور مطهرشان و حضور در کنار مرقد منورشان لازم است^(۱) تا از نزدیک به ساحت مقدسشان عرض سلام و ابراز ارادت و توالی و اعلام تبری از دشمنان‌شان بنمائیم^(۲). چرا که زیارت معصومین علیهم‌السلام به معنای وفای به عهد و پابندی به پیمان است^(۳).

⇒ جیء أبو جعفر علیه‌السلام إلى مسجد رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بعد موت أبيه وهو طفلٌ، وجاء إلى المنبر ورتقى منبراً درجته، ثم نطق فقال: أنا محمد بن عليّ الرضا، أنا الجواد، أنا العالمُ بأنسابِ الناس في الأضلاب، أنا أعلمُ بسرّائركم وخواصّهم، وما أنتم صائرون إليه، علم متحنّا به من قبلِ خلقِ الخلق أجمعين وبعثنا السّماوات والأرضين... (بحار الانوار ۱۰۸/۵۰)

وفي كتاب الهداية الكبرى ۲۹۰... والله إني لأعلمُ بأنسابِ الناس من آبائهم، والله إني لأعلمُ خواصّهم وسرائرهم وظاهريهم....

(۱) همان‌گونه که با اعتقاد به اینکه خداوند تعالی همه جا حاضر و ناظر است، برای انجام اعمال حج و عمره باید به حرم امن الهی (مکه، کربلا و مشهد و مشاعر و مواضع خاص آن سرزمین) برویم.

(۲) عن أبي جعفر علیه‌السلام قال: إنما أمر الناس أن يأتوا هذا الأثرَ فيطوفوا بها، ثم يأتونا فيخبرونا بولايتهم ويغرضوا علينا نصرتهم. (کافی ۵۴۹/۴، باب اتباع الحق بالرياسة)

وسبيل الزائر أن يقولَ عندَ زيارتهم علیهم‌السلام: جئتُك يا مولاي، الزائرُ لك ومُسَلِّماً إليك، ولائذا بك وقاصِدُ إليك؛ أجدّه ما أخذَه الله عزّ وجلّ لكم في رقبتي من العهد والبيعة، لميثاقِي بالولايَةِ لكم والبراءَةِ من أعدائكم، مُعْتَرِفاً بالمفروضِ مِن طاعتِكُم، ثمّ تضع يدك اليمنى على قلبك وتقول: هذه يدي مُصَافَقَةٌ لك على البيعةِ الواجبةِ علينا فأقبلْ ذلك مِنّي... (بحار الانوار ۱۹۷/۹۹، جامع أحاديث الشيعة ۲۳۷/۱۲)

برنامه زائر این است که هنگام زیارت عرض کند: ای سرور من، به منظور دیدار و عرض سلام محضر تان رسیدم، پناهنده به شما یم، مقصودم شما هستم. آمده‌ام تا عهد و پیمانی که بر عهد دارم و دوستی و چاکری نسبت به شما و بی‌زاری و نفرت نسبت به دشمنان شما را تجدید نمایم و دیگر بار وجوب فرمانبری از شما را اعتراف دارم. سپس دست راست روی قبر گذاشت و بگوید: این به منزله دست بیعتی است که بر من لازم است از من بپذیرید.

(۳) عن أبي الحسن الرضا علیه‌السلام قال: ... وإنّ من تمامِ الوفاءِ بالعهدِ وحسنِ الأداءِ زيارةُ قبورِهِم...

آری زیارت مشاهد مشرفه پیامبر و آل صلوات الله علیهم همانند دیدار با آنها در زندگی ظاهری و حیات جسمانی آنان است^(۱). و به همین جهت باید سعی کنیم با کسب اجازه از ذات حق و حضرات معصومین علیهم السلام با حالت ادب و فروتنی کامل وارد شویم به گونه‌ای که در تمام اعضاء خضوع جلوه‌گر باشد و اشکی خشوع از دیده جاری گردد^(۲).

به منظور استفاده از انوار جلا دهنده سخنان برگزیدگان حق تعالی، به چند روایت در این اهمیت و ثواب زیارت توجه داده می‌شود:

۱- امام محمد باقر علیه السلام از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله نقل فرمودند: کسی که من یا یکی از خاندان مرا زیارت کند روز قیامت به دیدن او رفته و از سختی‌های هولناک آنجا رهایش می‌یازد^(۳).

⇒ (کافی ۵۶۷/۴)

- ... رُوي عنهم عليهم السلام: إِنْ زَارْتَنَا إِنَّمَا هِيَ تَجْدِيكَ الْعَهْدَ وَالْمِيثَاقَ الْمَأْخُوضَ فِي رِقَابِ الْعِبَادَةِ. (جامع أحاديث الشيعة ۳۴۴/۱۲، مستدرک الوسائل ۲۲۳/۱۰) و بحار الانوار ۱۹۷/۹۹.
- (۱) عن النبي صلی الله علیه و آله أَنَّهُ قَالَ: مَنْ زَارَ قَبْرِي حَلَّتْ [وَجِبَتْ] لِي سَفَاتِي، وَمَنْ زَارَنِي مَيِّتًا فَكَأَنَّمَا زَارَنِي حَيًّا. (بحار الانوار ۱۵۹/۹۷، جامع أحاديث الشيعة ۲۳۶/۱۲) مشبهش کامل الزیارات ۱۴.
- (۲) همان‌گونه که در اذن ورود به سردات مقدس و حرم ائمه علیهم السلام آمده است: ... اللَّهُمَّ فَإِذَا زَنَّا بِدُخُولِ هَذِهِ الْعَرَصَاتِ الَّتِي اسْتَعْبَدْتَ بِزِيَارَتِهَا أَهْلَ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ، وَأَنْسَلُ دُمُوعَنَا بِخُشُوعِ الْمَهَابَةِ، وَذَلَّلْ جَوَارِحَنَا بِذُلِّ الْعُبُودِيَّةِ وَقَرِّضِ الطَّاعَةَ... (بحار الانوار ۱۱۵/۹۹، ومفاتيح الجنان، قبل از زیارت رسول الله صلی الله علیه و آله). بعد از حمد و ثنای الهی و صلوات بر بزرگان طاهرين ... خداوندا ما را اجازه ورود به این مکان‌های مقدسی عطا کن که زمینی‌یان و اهل آسمان را به رفت و آمد و زیارت آن متعبد نموده‌ای، و از چشمانمان اشکی خاشعانه (ناشی از فروتنی و تواضع) جاری فرما، و تمام اعضاء مرا در مقام بندگی و اجراء دستوراتت رام گردان.
- (۳) مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله: مَنْ زَارَنِي أَوْ زَارَ أَحَدًا مِنْ ذُرِّيَّتِي رُزْتُهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَنْقَذْتُهُ مِنْ أَهْوَالِهَا. (کامل الزیارات ۱۱، بحار الأنوار ۱۲۳/۹۷)

۲- در کتاب شریف من لا یحضره الفقیه، از حضرت امام رضا علیه السلام نقل نموده: هر امامی به عهدهٔ دوستان و شیعیان خود حق و قراری (در حفظ ادب و رعایت احترام) دارند که زیارت قبور ایشان (نشان) از کمال وفاء به عهد و قرار می باشد. هرکس از سر شوق به دیدارشان و به منظور تصدیق و تسلیم به آنچه مورد علاقه و توجه امامان است به زیارتشان مشرف گردد (و رسیدن به ثوابها را باور داشته باشد) از شفاعت ائمه علیهم السلام در واپسین (روز قیامت) بهره مند خواهد بود^(۱).

۳- مولا امیر المؤمنین علیه السلام در ضمن حدیثی از پیامبر صلی الله علیه و آله پرسیدند: پاداش کسانی که ما را در - محل زندگانی و پس از آن زیارت کنند چیست؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله جواب دادند: ای علی هرگز مرا در زندگی یا پس از آن و همچنین شما و فاطمه و حسن و حسین را در زمره - یات یا بعد آن زیارت نماید همانند کسی است که در عرش به دیدار خداوند نائل گشته است؛ و خداوند ثواب رزمندگان در راه حق را برای او مقرر می فرماید. حضرت علی علیه السلام امیر المؤمنین فرمودند: سپاس خداوندی را که این نعمت را ویژه ما قرار داده است^(۲).

۴- حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام فرمودند: پیامبر صلی الله علیه و آله به دیدن ما آمده و پس از پذیرائی به گوشه خانه رفته و نماز خواندند، و سر سجودشان به شدت

(۱) الحسن بن علی الوشاء، قال: سمعت الرضا علیه السلام يقول: إن لكل إمام عهد في غنى أوليائه وشيعته؛ وإن من تمام الوفاء بالعهد وحسن الأداء زيارة قبورهم، فمن زارهم رغبة في زيارتهم وتصديقاً بما رغبوا فيه كان أمتهم شفاءهم يوم القيامة. (عيون أخبار الرضا علیه السلام ۲/۲۶۰، بحار الأنوار ۹۷/۱۱۶)

(۲) روی آن رسول الله صلی الله علیه و آله کان فی بیت فاطمة، وعنده علي والحسن والحسين علیهم السلام ... فقال له علي علیه السلام: ... فما لِمَن زارنا في حياتنا أو بعد موتنا؟ فقال: يا علي من زارني حياً أو ميتاً، أو زارك في حياتك أو بعد موتك، أو زار فاطمة أو زار الحسن أو زار الحسين في حياتهم أو بعد وفاتهم كان كمن زار الله في عرشه؛ وكتب الله له ثواب المجاهدين في سبيل الله. فقال علي علیه السلام: الحمد لله على ما خصنا به من هذه النعمة. (عوالي اللئالي - ابن أبي جمهور - ۸۳/۴)

گریه کردند. (امام) حسین برخواسته در دامن رسول خدا نشسته گفتند: پدر جان با آمدن شما خوشحالی بی نظیری به ما دست داد ولی گریه شما ما را اندوهناک کرد؛ علت گریه شما چیست؟ فرمودند: پسر، جبرئیل به من خبر داد شما (عزیزانم) در سرزمین های مختلف کشته می شوید. (امام حسین علیه السلام) پرسیدند پدر بزرگوار، پاداش کسی که در مناطق پراکنده به زیارت قبر ما بیاید چیست؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: فرزندم، گروه هایی از امت من به تبرک (خیر و سعادت طلبی) به زیارت شما می آیند؛ و بر من حق (و لازم) است روز قیامت آنان را از گرفتاری های هولناک ناشی از گناهانشان نجات دهم. و خداوند ایشان را در بهشت ساکن نماید ^(۱).

۵- امام جعفر صادق علیه السلام از پدران بزرگوار خود روایت نمودند: حضرت علی علیه السلام - پس از شنیدن خبر شهادت خود در عراق و دفن شدن در آن سرزمین از رسول خدا صلی الله علیه و آله - پرسیدند: یا رسول الله، پاداش کسی که قبر ما را زیارت کند و آن را آباد کرده مورد توجه قرار دهد چیست؟ پیامبر بزرگ خدا صلی الله علیه و آله فرمودند یا ابا الحسن، خداوند قبر شما و فرزندان (معصوم) شما را قطعه ای از باغ جنان و بخشی از زمین بهشت قرار داده است، و ذات خالق قلب خوبان از خلق

(۱) عن جابر عن أبي جعفر عليه السلام قال: قال أمير المؤمنين عليه السلام: زارنا رسول الله صلی الله علیه و آله وقد أهدت لنا أم أيمن لبناً وزبداءً وتمراً قد شامنه فأكل ثم قام إلى زاوية البيت، فصلّى ركعتين، فلما كان في آخر سجوده بكى بكاءً شديداً. فلم يسأله أحد منّا إجلالاً وإعظماً له. فقام الحسين فقعده في حجره وقال له: يا أبا به لقد دخلت بيتنا فما سرّنا بشيء كسرورنا بدخولك ثم بكيت بكاءً غمنا، فما أبكاك؟ فقال: يا بني أتاني جبرئيل أيقظني فأخبرني أنكم قتلوا وأن مصارعكم شتى. فقال: يا أبا به فما لمن يزور قبورنا على تشبهها؟ فقال: يا بني أولئك طوائف من أمّتي يزورونكم فيلتيمسون بذلك البركة، وحقّق عليّ أن آتيتهم يوم القيامة حتّى أخلصهم من أهوال الساعة من ذنوبهم، ويُسكنهم الله الجنة. (کامل الزیارات ۵۸، بحار الانوار ۸۱/۲۸)

و برگزیدگان از بندگان را علاقه‌مند به شما نموده است که با اشتیاق، آزار و سرزنش و تحقیر در راه شما را تحمل کرده (به جان می‌خرند) پس قبور شما را آباد ساخته و بارها به زیارت شما می‌شتابند به جهت تقرب به خداوند و ابراز ارادت و دوستی به پیامبر خدا. یا علی اینان تنها کسانی هستند که به شفاعت من بهره‌مند گشته و بر حوض کوثر نزد من آمده در بهشت به دیدار من نائل گردند. ای علی هر که قبرهای شما را ساخته و آباد نماید و نسبت به آن مواظبت و توجه داشته باشد همانند کسی است که حضرت سلیمان بن داود (علی نبینا و آله وعلیهما السلام) را به اختن بیت المقدس یاری کرده باشد. و هر کس به زیارت مرقد شما بیاید معاف از عذاب حج (مستحبی) به او ثواب عطا می‌شود، و از گناهان خارج (پاک) گردد و همانند او تولد از مادر - پاکیزه از معصیت - از زیارت شما برگردد. پس شیعیان و دوستان او، نعمت‌ها و روشنی‌بخش دیده (خوشحالی آفرین) هائی بشارت ده که چشمی ندان و گوشی نشنیده و به فکر کسی خطور نکرده باشد. لکن افراد فرومایه و پست، زارین شما را به خاطر زیارت کردن سرزنش می‌کنند - به گونه‌ای که زناکار به سبب - بل زشتش توبیخ و نکوهش می‌گردد - این اشخاص (ملامت‌گر زوار) بدترین اُمّت من هستند، خداوند شفاعتم را شامل آنان نگرداند و بر حوض کوثر به من وارد نشوند^(۱).

(۱) عن أبي عامر البنانی [البنانی] اعطى أهل الحجاز، قال: أتيت أبا عبد الله جعفر بن محمد عليه السلام فقلت له: يا ابن رسول الله ما لِمَن زارَ قَبْرَ أميرِ المؤمنين عليه السلام وعَمَرَ ثُوبَهُ؟ قال: يا أبا عامر، حدّثني أبي عن أبيه عن جدّه عن علي عن رسول الله صلى الله عليه وآله أَنَّهُ قالَ لَهُ: وَاللّهِ لَتَقْتُلَنَّ بِأَرْضِ الْعِرَاقِ وَتُدْفَنَ بِهَا. قلت: يا رسول الله ما لِمَن زارَ قُبُورَنَا وَعَمَرَهَا وَتَعَاهَدَهَا؟ قالَ: إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ قَبْرَكَ وَقَبْرَ وَلَدِكَ بِقَاعَ الْجَنَّةِ وَعَرْصَةَ مِنْ عَرْصَاتِهَا. وَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ قُلُوبَ نَجَبَاءَ مِنْ خَلْقِهِ وَصَفْوَةٍ مِنْ عِبَادِهِ تَحِنُّ إِلَيْكُمْ وَتَحْتَمِلُ الْمَذَلَّةَ وَالْأَذَى

ج: زیارت امین الله

از نظر سند معتبر بلکه از معتبرترین زیارت‌های مأثوره و صادره از حضرات معصومین علیهم‌السلام است ^(۱). غواص اقیانوس روایات نورانی رسیده از خاندان عصمت و طهارت مرحوم علامه مجلسی قدس الله نفسه الشریفة چنین اظهار نظر نموده است: زیارت امین الله از نظر سند و مدرک جزء صحیح‌ترین زیارات، و از جهت مورد فراگیرترین است ^(۲).

مرحوم شیخ حر عاملی طاب الله ثراه با اعتراف به اینکه زیارتهای مأثوره جداً زیاد است فقط در زیارت المتذکر گشته و زیارت امین الله را با چند سند نگاشته است، یکی از طریق شیخ موسی در مصباح از جابر جعفی علیه الرحمة از امام باقر علیه‌السلام از پدرشان حضرت زین العابدین علیه‌السلام. و دیگری از طریق احمد بن طاوس در فرحة الغری از جابر. و یکی هم از ابن قولویه در مزار از مولا علی بن موسی الرضا علیه آلاف التحية والثناء از ائمه ائمه گرامشان علیهم افضل السلام ^(۳).

﴿فِيكُمْ، فَيَعْمُرُونَ قُبُورَكُمْ تَقْرَبًا مِنْهُمْ إِلَى اللَّهِ وَمَوَدَّةً مِنْهُمْ يَرْسُلُ إِلَيْكُمْ لَيْلًا يَا عَلِيُّ الْمَخْصُوصُونَ بِشَفَاعَتِي وَالْوَارِدُونَ حَوْضِي، وَهُمْ زُؤَارِي عَدَا فِي الْجَنَّةِ. يَا عَلِيُّ مَنْ عَمَّرَ بِكُمْ وَتَعَاهَدَهَا فَكَأَنَّمَا أَعَانَ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ عَلَى بِنَاءِ بَيْتِ الْمُقَدَّسِ؛ وَمَنْ زَارَ قُبُورَكُمْ عَدَلَ لَهُ ذَلِكَ أَمْرًا مِنْ حُجَّةٍ بَعْدَ حُجَّةِ الْإِسْلَامِ وَخَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ حَتَّى يَزْجَعَ مِنْ زِيَارَتِكُمْ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ، فَأَبْشِرْ وَبَشِّرْ أُمَّكَ وَمُحِبِّكَ مِنَ النَّعِيمِ وَفَرَّةِ الْعَيْنِ بِمَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أَدُنُّ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبٍ بَشَرٌ. وَلَكِنْ خُذْ مِنَ النَّاسِ يَعْمُرُونَ زُؤَارَ قُبُورِكُمْ بِزِيَارَتِهِمْ، كَمَا تَعْمُرُ الزَّائِنَةُ بَرْنَاهَا، أُولَئِكَ شِرَارُ أُمَّتِي، لَا أَنَالَهُمُ اللَّهُ شَفَاعَتِي وَلَا يَرُدُّونَ حَوْضِي. (الغارات) - ابراهيم بن محمد تقی متوفی ۲۸۳ هـ - ۸۵۴/۲، تهذيب ۲۲/۶، بحار الانوار ۹۷/۱۲۰.﴾

(۱) حضرت امام زمان علیه‌السلام در قضیه حاج محمد علی بغدادی فرمودند: زیارت امین الله افضل است. مفاتيح الجنان (فضل زیارت کاظمین علیهم‌السلام)

(۲) إِنَّمَا كُنَّا نَرَى تِلْكَ الزِّيَارَةَ لَا خِلَافَ أَلْفَظِهَا، وَكُونَهَا مِنْ أَصَحِّ الزِّيَارَاتِ سَنَدًا وَأَعْمَهَا مَوْجِدًا. بحار الأنوار ۲۶۹/۹۷.

(۳) وسائل الشیعه ۱۴/۳۹۵-۳۹۷.

و از نظر متن دارای مفاهیم بسیار عالی، متضمن برخی از صفات جمالیه ذات مقدس احدیت، و بعضی از خصائص امامت است، و همچنین درخواست از خداوند مَنَّان برای خود (اتصاف به صفات پسندیده انسانیّت در ابعاد روحی و اعتقادی و عملی و جسمانی) و دیگران، که انگیزش دهنده جنبه نوع دوستی و حق طلبی زائر است. در فراز آخر چنین عرضه می‌داریم: دوستان ما را مورد آمرزش و مغفرت قرار داده... کلمه حق را به اوج عظمت رسانده و کلمه باطل را با ذلّت و پستی مغلوب فرما.

قابل توجه اینکه این زیارت نه تنها از ناحیه معصوم علیه السلام به عنوان زیارت کردن رسیده است بلکه سجد علیه السلام آن را خوانده‌اند. و همچنین امام عصر عجل الله فرجه، طبق آنچه در قضیه حاج محمد علی بغدادی آمده است.

د: ثواب قرائت زیارت امین الله

پاداش‌های ارزشمندی برای خواندن این زیارت شریفه در حرم مطهر ائمه معصومین علیهم السلام مقرر شده است که مشوق همه مسلمانان به ویژه دوستان پیامبر عظیم الشان خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله و ارادتمندان به جانشینان راستین حضرتش و منتظران راستین حضرت بقیة الله خاتم الأوصیاء عجل الله فرجه می‌باشد.

قَالَ الْبَاقِرُ علیه السلام: مَا قَالَ أَحَدٌ مِنْ شِيعَتِنَا عِنْدَ قَبْرِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ علیه السلام أَوْ عِنْدَ قَبْرِ أَحَدٍ مِنَ الْأَئِمَّةِ علیهم السلام إِلَّا وَقَعَ فِي دَرَجِ نَوْرٍ، وَطُبِعَ عَلَيْهِ بِطَابَعِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله حَتَّى يُسَلَّمَ إِلَى الْقَائِمِ عجل الله فرجه فَيَلْقَى صَاحِبَهُ بِالْبُشْرَى وَالتَّحِيَّةِ وَالْكَرَامَةِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى ^(۱).

امام باقر العلوم علیه السلام پس از نقل زیارت فرمودند: هیچ شیعه‌ای این جملات را

(۱) مصباح المتهجد ۷۳۹/۲، بحار الانوار ۲۶۷/۹۷.

نزد قبر امیرالمؤمنین علیه السلام یا یکی از امامان (معصوم) علیهم السلام نمی خواند مگر اینکه در برگاه ای از نور نوشته می شود، و به مهر و خاتم نبوی (حضرت رسول صلی الله علیه و آله) ثبت و ضبط می گردد (لاک و مهر می شود) تا به محضر مولا امام زمان حضرت مهدی عجل الله فرجه تسلیم و تقدیم گردد. پس با صاحب آن (خواننده این جملات) با بشارت و شادمانی و درود و کرامت و بزرگواری برخورد شود إن شاء الله.

هـ: متن زیارت امین الله

جابر جعفی گوید: حضرت محمد بن علی امام باقر علیه السلام فرمودند: پدرم سلام الله علیه به جهت زیارت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه به سمت عراق رفته و من همراه ایشان بودم و هیچ بی آن داری غیر از دو شتر با ما نبود؛ هنگامی که به نجف رسیدیم پدرم به مکانی (مس تشریف) تشریف برده چنان گریه نمودند که محاسن حضرتش به اشک دیدگانشان تزیین شد و فرمودند: السلام عليك یا... مشغولة عن الدنيا بحمدك وثناءك. آنگاه صورت خود را بر قبر گذاشته عرضه داشتند: اللهم إن قلوب... غاية رجائي في ما يوجب مثواي^(۱).

و طبق نقل مرحوم ابن قولویه به سند خود از حضرت رضا علیه السلام در ادامه زیارت آمده است: أنت إلهي... إنك على كل شيء قدير^(۲) البته در متن زیارت اختلافات دیگری نیز هست^(۳). نقل مشهور تقدیم می گردد.

(۱) بحار الانوار ۲۶۶/۹۷ به نقل از فرحة الغری - ابن ابی قره - ۴۳.

(۲) کامل الزیارات ۴۱.

(۳) مثلاً در فرحة الغری آمده: السلام عليك یا أمیرالمؤمنین ورحمة الله وبرکاته السلام عليك یا أمین الله....